

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 94/2025
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца FLET OUT ДОО из Крагујевца (МБ 20763884), чији је пуномоћник Невена Ђокић, адвокат из ..., против тужених АА ... (МВ ...), са седиштем у ..., Република ..., контролни члан брисаног привредног друштва Предузеће за спољну и унутрашњу трговину МЕТАЛКА БГ ДОО из Београда, чији је пуномоћник Јован Рајић, адвокат из ... и LEONA-ТЕХ ДОО у стечају из Крагујевца (МБ 17619624), чији је пуномоћник Јовица Миладиновић, адвокат из ..., ради побијања правних радњи, одлучујући о ревизији туженог првог реда изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5203/22 од 22.12.2022. године, у седници одржаној дана 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог првог реда изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5203/22 од 22.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Крагујевцу П бр. 579/20 од 17.03.2022. године, у ставу 1.1. изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је Уговор о краткорочном зајму закључен између туженог првог реда у својству зајмодавца и туженог другог реда у својству зајмопримца од 06.04.2016. године чији је предмет краткорочни зајам у износу од 222.314,65 еура у динарској противвредности без правног дејства према стечајној маси туженог другог реда изузев у делу члана 3. Уговора за који се утврђује да је без правног дејства према стечајној маси туженог другог реда. Ставом 1.2 изреке се утврђује да је заложна изјава оверена пред Јавним извршитељем из Београда ОПУ 398/2016 од 12.04.2016. године дата у корист туженог првог реда делимично без правног дејства према стечајној маси туженог другог реда у делу обезбеђења на износ од 4.540,69 еура у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Ставом 2.1. утврђено је да је делимично ништав и без правног дејства Уговор о краткорочном зајму закључен између туженог првог реда у својству зајмодавца и туженог другог реда у својству зајмопримца дана 06.04.2016. године, те је ставом 2.2 утврђено да је делимично ништава и без правног дејства заложна изјава туженог другог реда оверена пред Јавним бележником под бројем ОПУ 398/2016 од 12.04.2016. године у делу датог обезбеђења за износ од 217.773,76 еура у динарској

противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања са уговореном каматом. Ставом 3. изреке је тужени првог реда обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 809.700,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5203/22 од 22.12.2022. године, потврђена је пресуда Привредног суда у Крагујевцу П бр. 579/20 од 17.03.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени првог реда је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1. учињених пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Решењем Врховног суда Прев 769/2023 од 07.03.2024. године враћени су списи предмета П 579/20 Привредном суду у Крагујевцу на поступање.

Решењем Привредног суда у Крагујевцу П 579/20 од 10.04.2024. године утврђен је прекид поступка у односу на туженог Предузеће за спољну и унутрашњу трговину МЕТАЛКА БГ ДОО из Београда.

Решењем Привредног суда у Крагујевцу П 579/20 од 03.07.2024. године одређен је наставак поступка у овој правној ствари у односу на туженог АА ... контролни члан брисаног привредног друштва Предузеће за спољну и унутрашњу трговину МЕТАЛКА БГ ДОО из Београда, које је постало правноснажно решењем Привредног апелационог суда Пж 4263/24 од 05.11.2024. године

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог првог реда није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између туженог првог реда у својству зајмодавца и туженог другог реда у својству зајмопримца закључен је Уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године којим се констатује да зајмодавац има потраживање према зајмопримцу у износу од 222.314,65 еура по основу Уговора о зајму новца од 06.06.2013. године, Уговора о зајму новца од 18.06.2013. године и Уговори о уступању потраживања од 04.01.2016. године, а да износ краткорочног зајма представља „куповну цену“ коју је зајмопримац био дужан платити до 12.01.2016. године. Чланом 3. овог Уговора зајмопримац је преузео обавезу да у року од 45 дана од дана закључења уговора преда заложну изјаву (извршна вансудска хипотека) на непокретностима у његовом власништву и то пословном простору бр. .. на кп. бр. ... КО ..., пословном простору бр. ... кп. бр. ... КО ... и објекту текстилне индустрије-производна хала на кп. бр. .../... КО ... . По овом уговору тужени другог реда је у корист туженог првог реда на име обезбеђења потраживања дао заложну изјаву оверену пред Јавним бележником из Београда под бројем ОПУ 398/16 од 12.04.2016. године на напред наведеним непокретностима, а дана 13.05.2016. године је уписана извршна вансудска хипотека. Тужени првог реда одобрени износ зајма од 222.000,00 еура никада није уплатио на рачун туженог другог реда.

Закључењу наведеног Уговора о зајму су претходили Уговори о уступању потраживања од 04.01.2016. године и то: Уговор о уступању потраживања од 04.01.2016. године, закључен између уступеоца потраживања (... .. цедент), туженог првог реда у својству примаоца (цесионара) и туженог другог реда. Уступилац потраживања је своје потраживање према туженом другог реда у износу од 88.281,21 еура уступио туженом првог реда с тим да је предмет цесије потраживање у износу од 125.704,26 еура; Уговором о уступању потраживања од 04.01.2016. године који је закључен између уступеоца потраживања ББ из ... (цедент), туженог првог реда у својству примаоца односно цесионара и туженог другог реда уступљено је потраживање у износу од 10.000,00 еура; Уговором о уступању потраживања од 04.01.2016. године који је закључен између ББ из ..., туженог првог реда у својству примаоца и туженог другог реда у својству сапотписника-дужника констатује се да цедент (уступилац потраживања) има потраживање према туженом другог реда у износу од 14.918,92 еура (са навођењем броја рачуна), а према члану 2. овог Уговора предмет цесије јесте потраживање у износу од 17.034,75 еура. Уговором о уступању потраживања од 04.10.2016. године који је закључен између уступеоца ВВ ОМП ДОО из ... (чији је заступник ББ у својству цедента), туженог првог реда у својству примаоца и туженог другог реда у својству дужника уступа се туженом првог реда потраживање у износу од 10.640,00 еура са припадајућим каматама тако да (члан 2 овог Уговора) предмет цесије јесте потраживање у износу од 12.149,15 еура. Уговором о уступању потраживања од 04.01.2016. године, уступилац потраживања ГГ из Републике ... уступио је потраживање према туженом другог реда туженом првог реда у износу од 16.500,00 еур, с тим да (члан 2 Уговора) предмет цесије јесте потраживање у укупном износу од 27.754,60 еура, а Уговором о уступању потраживања од 04.01.2016. године, уступилац потраживања ДД из ... уступио је потраживање према туженом другог реда туженом првог реда (као цесионару) у износу од 7.000,00 еура у складу са Уговором о зајму новца од 08.07.2013. године и Уговором о зајму новца од 08.07.2013. године у износу од 18.131,00 еура тако да (члан 2 Уговора) предмет цесије јесте потраживање у укупном износу од 25.131,00 еура.

Наведени цеденти ЋЋ дд из ..., ДД, ББ и ГГ у време закључења уговора били су чланови друштва туженог другог реда са по 20% удела. ББ у време закључења уговора био је директор туженог другог реда и истовремено директор једног од цедента ВВ из ..., прокуриста цедента ЋЋ дд из ..., као и ЕЕ који је био директор туженог првог реда, док је извршни директор био ББ, а ГГ члан управног одбора.

Решењем Привредног суда у Крагујевцу Ст 38/16 од 02.11.2016. године над туженим другог реда отворен је стечајни поступак по предлогу за покретање стечајног поступка од 13.10.2016. године. Из образложења овог решења произлази да је рачун туженог другог реда у непрекидној блокади почев од 07.04.2014. године.

Вештачењем у предмету Привредног суда у Крагујевцу П 216/17 утврђено је да нема доказа да су потраживања која су предмет тужбеног захтева у укупном износу од 222.314,65 еура прокњижена у књиговодству туженог другог реда, а да на основу расположиве документације тужени другог реда дугује укупно 74.745,38 еура и то ДД 13.431,84 еура, ГГ 27.754,60 еура, ББ 24.918,94 еура и ВВ из ... 10.640,00 еура, те да постоји дуговање у износу од 400.000,00 динара по Уговорима о зајму од 06.06.2013. године и 18.06.2013. године.

Полазећи од чињенице да вештаку није достављена документација за потраживање у износу од 137.403,62 еура, првостепени суд је становишта да су туженом

првог реда по Уговорима о уступању потраживања од 04.01.2016. године, уступљена непостојећа потраживања, што за последицу има да је и Уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године делимично ништав у овом делу са законском затезном каматом, као и заложна изјава у делу датог обезбеђења за наведени износ. Код утврђења да су уступиоци потраживања са туженом другог реда били повезана лица и да од укупно утврђених потраживања по Уговорима о уступању потраживања у износу од 217.773,96 еура за износ уступљених потраживања од 137.403,62 еура нема никаквог доказа о постојању потраживања, те код утврђења да тужени првог реда није дао никакав зајам туженом другог реда, односно да никаква средства туженом другог реда није уплатио, првостепени суд закључује и да је уговор о краткорочном зајму ништав за износ од 217.773,96 евра применом члана 53. ЗОО, јер је недопуштена побуда битно утицала на одлуку туженог другог реда да закључи уговор о зајму, при чему је тужени првог реда то знао или морао знати. Првостепени суд закључује да је одлучујућа побуда да се предметни уговори закључе била пренос потраживања са лица повезаних са туженим другог реда у циљу обезбеђења предметних потраживања успостављањем заложног права на непокретностима туженог другог реда у ситуацији вишегодишње блокаде његовог рачуна, односно наплате истих и искључење примене одредби члана 123. став 2 и 3. и члана 125. Закона о стечају, што је туженом првог реда било познато, јер је његов директор био прокуриста једног цедента и члан туженог другог реда. Сходно томе, првостепени суд закључује да су сви уговори о цесији апсолутно ништави правни послови, што има за последицу да је ништав и Уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године за износ од 217.773,96 еура, одобреног зајма туженом другог реда као и заложна изјава дата туженом првог реда ради обезбеђења потраживања у наведеном износу, па исти у овом делу не могу бити предмет побијања.

Првостепени суд налази да у преосталом делу у коме је утврђен дуг туженог другог реда по основу Уговора о зајму од 06.04.2016. године и 18.06.2013. године у укупном износу од 400.000,00 динара, спорни уговор и заложна изјава могу бити предмет побијања применом члана 123. Закона о стечају. Полазећи од чињеница да постоји потраживање туженог првог реда према туженом другог реда у износу од 400.000,00 динара, налазећи да је предметни уговор закључен у оквиру рока прописаног наведеним чланом, првостепени суд закључује да исти нису закључени на штету осталих поверилаца туженог другог реда. Међутим имајући у виду, да је обавеза туженог другог реда да да заложну изјаву (из члана 3 Уговора), ради обезбеђења потраживања туженом првог реда, првостепени суд налази да је иста уговорена са намером оштећења поверилаца, обзиром да су рачуни туженог другог реда били у вишегодишњој блокади, а да је после само 6 месеци од давања заложне изјаве поднет предлог за покретање стечајног поступка, чиме је тужени првог реда доведен у позицију да своје потраживање намири у целости, а на штету осталих стечајних поверилаца, па и тужиоца који своја потраживања не могу намирити из заложених непокретности. Првостепени суд утврђује и да је намера оштећења постојала како на страни туженог другог реда тако и на страни туженог првог реда, закључивши да је Уговор о краткорочном зајму у члану 3 без дејства према стечајној маси, као и заложна изјава у преосталом делу у коме није апсолутно ништава.

Другостепени суд прихвата изнето становиште првостепеног суда.

Тужени првог реда у ревизији указује на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене у поступку пред другостепеним судом. Наведене повреде, према наводима ревизије, огледају се у томе што је другостепена

пресуда донета супротно одредбама чланова 231. и 197. став 2. ЗПП. Ревидент указује и на погрешну примену одредби Закона о стечају којима је регулисано побијање правних радњи и члана 53. Закона о облигационим односима.

Нису основани ревизијски наводи тужиоца којима се указује да је другостепена одлука донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 231. ст. 3. Закона о парничном поступку. Предмет доказивања су оне чињенице које су важне за доношење одлуке уз овлашћење суда да одлучи који ће докази бити изведени у доказном поступку ради утврђивања битних чињеница. Ревизијски наводи се у овом делу погрешно заснивају на томе да тужилац није предложио релевантне доказе (изводи из пословних књига, аналитичке картице) с обзиром да је цењен налаз вештака дат у предмету Привредног суда у Крагујевцу П 216/17, а чему се парничне странке нису противиле, нити је тужени првог реда у жалбеном поступку оспоравао извођење овог доказа.

Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 197. став 2. ЗПП. Према члану 197. став 2. ЗПП, тужилац може два или више тужбених захтева у међусобној вези да истакне у једној тужби, на начин да суд усвоји следећи од тих захтева, ако нађе да претходни захтев није основан. Предмет примарног тужбеног захтева је да су без правног дејства према стечајној маси Уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године и уписана заложна изјава друготуженог дата у корист туженог првог реда, ради обезбеђења потраживања по предметном уговору на непокретностима туженог другог реда. Предмет евентуалног тужбеног захтева је утврђење да су наведени уговор и заложна изјава апсолутно ништави правни послови.

Општи услови за побијање правних радњи стечајног дужника дефинисани су у одредби члана 119. став 1. Закона о стечају. Сходно наведеној одредби, могу се побијати правни послови и друге правне радње, закључени односно предузете пре отварања стечајног поступка којима се нарушава равномерно намирење стечајних поверилаца или оштећују повериоци, као и правни послови и друге правне радње којима се поједини повериоци стављају у погоднији положај. Предмет побијања у стечајном поступку могу бити само пуноважни правни послови и правне радње, што има за последицу да ће суд прво ценети да ли се ради о пуноважном правном послу. У ситуацији како је опредељен примарни и евентуални тужбени захтев, превасходном оценом евентуалног тужбеног захтева, не може се говорити о битној повреди на коју се позива ревидент, јер се може утврдити да је одређени правни посао, односно правна радња без дејства према стечајној маси само ако није апсолутно ништава.

Врховни суд је становишта да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање правилно применили материјално право.

Намерно оштећење поверилаца, сходно одредби члана 123. став 1. Закона о стечају („Сл. гласник РС“, бр.104/2009, 99/2011-др закон, 71/2012 – одлука УС и 83/2014), постоји када је правни посао, односно правна радња закључена односно предузета у последњих пет година пре подношења предлога за покретање стечајног поступка или после тога, са намером оштећења једног или више поверилаца. Наведени правни посао може се побијати ако је сауговарач стечајног дужника знао за намеру стечајног дужника. Знање и намера се претпоставља ако је сауговарач стечајног дужника знао да стечајном дужнику прети неспособност плаћања и да се радњом оштећују повериоци, као и ако су правни посао односно правна радња стечајног дужника

предузети без накнаде или уз незнатну накнаду. Према ставу 2 овог члана обезбеђење које је стечајни дужник дао за зајам односно друге правне радње које у економском погледу одговарају одобравању зајма лицу повезаном са стечајним дужником у смислу овог закона, осим лица које се у оквиру своје редовне делатности бави давањем кредита или зајмова у тренутку када је било трајније неспособно за плаћање у смислу овог закона или у року од годину дана пре дана отварања стечајног поступка над друштвом не производи правно дејство у поступку стечаја над друштвом.

У конкретном случају, нижестепени судови су поред испуњења општих услова из члана 119. Закона о стечају, правилно закључили да је испуњен и посебни основ побијања регулисан горе наведеним чланом, намерно оштећење поверилаца, из ког разлога одредба члана 3. Уговора о краткорочном кредиту од 06.04.2016. године и заложна изјава у делу у коме иста није ништава, не производи правно дејство према стечајној маси. Чињеница је, да потраживање туженог првог реда према туженом другом реда постоји по основу зајма у износу од 400.000,00 динара. Уговор је закључен у прописаном року из горе наведеног члана, али је предметном одредбом уговорена обавеза туженог другог реда да ради обезбеђења потраживања туженог првог реда да заложну изјаву која је и уписана 13.05.2016. године, а стечај је отворен над туженим другом реда 02.11.2016. године по предлогу од 13.10.2016. године, при чему је тужени другог реда био у непрекидној блокади од 07.04. 2014. године. Свакако да се у таквој ситуацији, уговарањем давања заложне изјаве и давањем заложне изјаве у делу у коме иста није ништава, може говорити о намери оштећења једног или више поверилаца, при чему је тужени првог реда као сауговарач стечајног дужника знао за исту. Знање намере сауговарача стечајног дужника се претпоставља, јер је тужени првог реда знао да стечајном дужнику прети неспособност плаћања и да се ради о оштећењу поверилаца, будући да су цеденти повезана лица са туженим другом реда, а ЕЕ директор цедента „БТ“ д.д. ... истовремено био је и директор туженог првог реда.

Према одредбама члана 53. ЗОО прописано је да побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор иако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2.). Одредбом члана 105. ЗОО прописано је да ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост и самог уговора, ако он може опстати без ништаве одредбе, и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен (став 1.)

Правилан је закључак нижестепених судова да је уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године, чији је предмет краткорочни зајам у износу од 217.773,36 еура, дилимично ништав у овом делу као и заложна изјава у делу обезбеђења за наведени износ. Прво, наведено код утврђења да је по уговорима о цесији пренето непостојеће потраживање у износу од 137.403,62 еура, правилан је закључак нижестепених судова да су уговори о цесији ништави за наведени износ, а самим тим и уговор о краткорочном зајму од 06.04.2016. године за непостојећи износ као и заложна изјава којом је обезбеђено потраживање у истом износу. С друге стране, правилан је и закључак нижестепених судова, да је разлог ништавости и недопуштена побуда која је битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор, а за коју је други уговарач знао, односно морао је да зна, сагласно члану 53 ЗОО. Код чињеница, да су цеденти били чланови туженог другог реда, односно повезана лица са туженим другом реда, да тужени првог реда никакав зајам није дао туженом другом реда, нити пренео средства туженом другом реда, правилан је закључак нижестепених судова да је одлучујућа побуда за

закључење уговора била успостављање заложног права на непокретностима туженог другог реда као његовој јединој имовини у вишегодишњој блокади рачуна, а што је тужени првог реда морао знати, јер је његов директор био прокуриста једног цедента и члан туженог другог реда, ради намирења туженог првог реда и цедената. Наиме тужени другог реда реда као зајмопримац се сагласио да зајмодавац, тужени првог реда може своје доспело, а неисплаћено потраживање из уговора да наплати из цене добијене продајом хипотековане непокретност, при чему је првостепени суд утврдио да тужени из средстава остварених продајом непокретности треба да измири и цеденте, а уговорено је да уговор производи дејство даном сачињавања и овере заложне изјаве. Следи да су уговори о цесији ништави правни послови, а последица тога је и ништавост уговора о краткорочном зајму за износ утврђеног дуга туженог другог реда од 217.773,96 еура, као и заложна изјава дата туженом првог реда за ради обезбеђења потраживања у наведеном износу. Ревизија се не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања применом члана 407. ЗПП, па ревизијски разлози у овом делу нису цењени.

У складу са горе наведеним, Врховни суд одбио је ревизију туженог првог реда као неосновану, применом одредбе члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**